

Understanding AUTISM

Sadržaj

1) Što je poremećaj iz spektra autizma (PSA)?

2) Važnost razumijevanja PSA

3) Činjenice i brojke

4) Teškoće u socijalnoj interakciji

- a) Teškoće u sklapanju prijateljstava
- b) Sklonost osamljenoj igri
- c) Razumijevanje društvenih znakova

5) Ponavljajuća ponašanja

- a) Ponavljajući fizički pokreti
- b) Ponavljajuće vokalizacije
- c) Opsesivni interesi
- d) Rutina

6. Poteškoće u komunikaciji

- a) Kašnjenje razvoja govora
- b) Poteškoće u održavanju razgovora
- c) Poteškoće u neverbalnoj komunikaciji

7. Senzorna osjetljivost

- a) Zvuk
- b) Tekstura
- c) Svjetlo
- d) Okus i miris

8. Različite kognitivne sposobnosti

- a) Fokus i pažnja
- b) Izvršno funkcioniranje

Samoprocjena - aktivnost

1. Postavite tri predmeta na pod, sa značajnim razmakom između svakog od njih
2. Objasnite sudionicima da to znači "slažem se", "neutralno" i "ne slažem se" te da bi se svaki sudionik trebao kretati prema svakom objektu kao odgovor na pitanja koja postavljate.
3. Započnite s nizom pitanja koja djeluju kao ledolomci (npr. koliko biste se samouvjereno osjećali u vezi s pjevanjem u javnosti). Nadovežite se postavljanjem pitanja relevantnih za razumijevanje autizma (npr. biste li se osjećali samouvjereno da izlažete prezentaciju o simptomima autizma?)
4. Ova aktivnost omogućit će vam da procijenite učinkovitost svoje prezentacije tako što ćete na kraju ponovno postaviti ista pitanja o autizmu, mjereći poboljšanja znanja i vještina o kojima je bilo riječ u prezentaciji.

Što je PSA?

Facts About Autism

We want to have friends.

We enjoy playing games.

We can learn new things.

We might not understand how you are feeling.

Please tell us if something is going to change.

Words can be confusing for us.

Pictures help us to understand.

We might not like loud noises.

Be patient with us.

If we are upset, we need a quiet space to calm down.

twinkl visit [twinkl.com](https://www.twinkl.com)

Poremećaj iz spektra autizma (PSA) je razvojni poremećaj koji može uzrokovati značajne društvene i komunikacijske izazove te izazovna ponašanja. Izraz "spektar" kod PSA odražava široke varijacije u izazovima i snagama koje posjeduje svaka osoba s autizmom.

Važnost razumijevanja PSA

AUTISM

Oko 1 od 82 djece ima PSA u Europi*, a mnoga djeca ostaju nedijagnosticirana**, što znači da ćete se svi vjerojatno susresti s djetetom s PSA u obrazovanju.

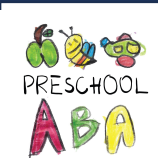
Kao odgojitelji olakšat ćete djeci s PSA prva iskustva u društvu, što će utjecati na njihovu društvenu participaciju, kvalitetu života i budući uspjeh.

*Paz MP. (2018) *Autism Spectrum Disorders in the European Union*. European Commission

**Brugha, T., Spiers, N., Bankart, J., Cooper, S., McManus, S., Scott, F. & Tyrer, F. (2016). Epidemiology of autism in adults across age groups and ability levels. *British Journal of Psychiatry*, 209(6), 498-503. <https://doi.org/10.1192/bjp.bp.115.174649>

Procjena: Možete li navesti tri različita simptoma povezana s PSA?

Uobičajeni znakovi PSA

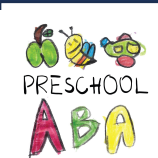

Teškoće u socijalnoj interakciji

- Teškoće u socijalnoj interakciji česte su kod djece s PSA
- Oni utječu na njihovu sposobnost učinkovitog snalaženja u društvenim okruženjima.
- U školi se ti izazovi mogu manifestirati na različite načine, utječući na odnose s vršnjacima, sudjelovanje u učionici i grupne aktivnosti.

Kako to može izgledati u školskom okruženju?

Teškoće u socijalnoj interakciji: Teškoće u sklapanju prijateljstava

Teškoće u pokretanju interakcija:

Dijete možda želi steći prijatelje, ali ne zna kako započeti razgovor ili igru, što dovodi do izolacije ili osamljene igre.

Jednostrani razgovori:

Razgovorima mogu dominirati isključivo djetetovi vlastiti interesi, što otežava razvoj uzajamnog dijaloga, što može odvratiti vršnjake od budućih interakcija.

Teškoće u socijalnoj interakciji: teškoće u sklapanju prijateljstava

Pogrešno tumačenje društvenih situacija:

Poteškoće u čitanju društvenih znakova mogu dovesti do pogrešnih tumačenja namjera vršnjaka, kao što je smatranje neutralnog ili prijateljskog pristupa neprijateljskim, što ometa razvoj prijateljstava.

Teškoće u socijalnoj interakciji: Sklonost osamljenoj igri

Povlačenje u grupnim društvenim situacijama:

Tijekom grupnih aktivnosti ili vremena u krugu, dijete se može povući na kraj grupe ili započeti s osamljenom igrom, umjesto da se pridruži grupi, čak i kada su aktivnosti osmišljene tako da budu inkluzivne i privlačne za sve.

Teškoće u socijalnoj interakciji: razumijevanje društvenih znakova

Izbjegavanje kontakta očima:

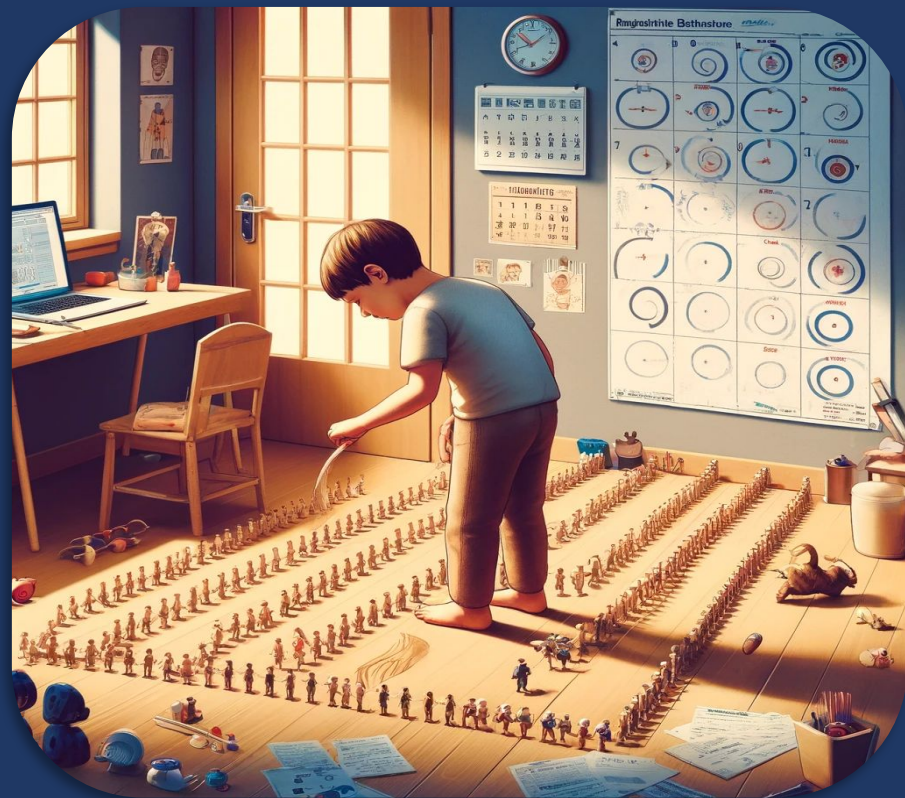
Neka djeca mogu izbjegavati kontakt očima jer je neugodan ili preametljiv, što vršnjaci i odrasli mogu pogrešno protumačiti kao nezainteresiranost ili nepristojnost.

Shvaćanje stvari doslovno:

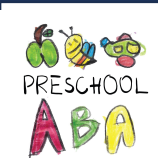
Djeca s PSA mogu se boriti s razumijevanjem sarkazma, šala ili idiomatskih izraza, što dovodi do zabune ili doslovnog tumačenja figurativnog jezika.

Ponavljajuća ponašanja

Uključivanje u ponavljajuće aktivnosti ili govor, snažna potreba za rutinom i specifični interesi.

Kako to može izgledati u školskom okruženju?

Ponavljajuća ponašanja: Ponavljajući fizički pokreti

- **Njihanje:** Pomicanje cijelog tijela ili trupa naprijed-natrag dok sjedite ili stojite.
- **Mahanje rukama:** Brzo pomicanje ruku ili prstiju gore-dolje ili ispred lica.
- **Udaranje glavom:** Nježno ili snažno udaranje glavom o površinu ili rukama.

Ponavljajuća ponašanja: Ponavljajuće vokalizacije

- **Eholalia:**
Ponavljjanje riječi ili fraza koje ste čuli nedavno ili u prošlosti.

- **Pjevušenje ili pjevanje:**
Stvaranje ponavljajućih zvukova, riječi ili glazbenih tonova.

Ponavljajuća ponašanja: Opsesivni interesi

Fiksacija na određene predmete:

Pokazivanje intenzivnog interesa za određene predmete, kao što su kotači na igračkama, određene teksture ili dijelovi predmeta, a ne cjelina.

Prikupljanje i razvrstavanje:

Prikupljanje sličnih predmeta, njihovo pedantno poređivanje ili razvrstavanje prema određenim kriterijima (boja, veličina, oblik).

Ponavljajuća ponašanja: Rutina

Inzistiranje na istovjetnosti: Uzrujavanje ako se rutine promijene ili ako predmeti nisu na svom uobičajenom mjestu.

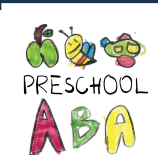

Ponavljajuće provjere: Često provjeravanje određenih objekata ili situacija kako bi se osiguralo da su u određenom stanju.

Sezorna osjetljivost

- Senzorna osjetljivost čest je aspekt PSA
- Pojedinci mogu doživjeti pojačane ili smanjene reakcije na senzorni unos.
- Ove osjetljivosti mogu značajno utjecati na djetetovo okruženje za učenje i udobnost u učionici.

Kako to može izgledati u školskom okruženju?

Sezorna osjetljivost: Zvuk

- **Povećana osjetljivost:**

Nekoč djeci svakodnevni zvukovi mogu biti neodoljivi ili bolni, poput zvonjave školskog zvona, zujanja fluorescentne rasvjete ili buke od grupnih aktivnosti. To može dovesti do uznemirenosti, pokrivanja ušiju ili izbjegavanja bučnih područja.

- **Smanjena osjetljivost:**

Neka djeca mogu tražiti određene zvukove ili se činiti ravnodušnima prema glasnim zvukovima i posljedično ne reagirati na verbalne znakove ili upute.

Senzorna osjetljivost: Tekstura

- **Izbjegavanje ili preferiranje aktivnosti:** Aktivnosti koje uključuju plastelin, pijesak ili boje za slikanje prstima, nekima mogu biti uznemirujuće, dok drugi mogu preferirati ove teksture, baveći se isključivo njima.

- **Nelagoda s odjećom:** Određene tkanine ili oznake na odjeći mogu biti iritantne, uzrokujući ometanje ili nelagodu, što dovodi do sklonosti nošenju određenih, mekših materijala.

Senzorna osjetljivost: Svjetlost

- **Preferenca za prigušeno ili prirodno osvjetljenje:** Djeca mogu tražiti prostore s prigušenim osvjetljenjem ili pokazati sklonost prirodnom svjetlu, smatrajući ga ugodnijim ili lakšim za fokusiranje.

- **Poteškoće s jakim ili fluorescentnom rasvjetom:** Nekoj djeci svijetla ili treperava svjetla mogu biti neugodna ili ometajuća, što dovodi do škiljenja, glavobolje ili pokušaja izbjegavanja jarko osvijetljenih područja.

Senzorna osjetljivost: Okus i miris

Selektivna prehrana: Osjetljivost na okus, miris ili teksturu hrane može rezultirati vrlo selektivnom prehranom, što utječe na sudjelovanje u grupnim užinama ili školskim obrocima.

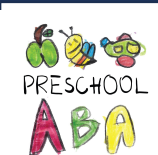
Reakcije na mirise: Djeca mogu snažno reagirati na određene mirise, kao što su hrana, proizvodi za čišćenje ili parfemi, što može dovesti do ponašanja izbjegavanja ili uznemirenosti.

Različite kognitivne sposobnosti

Kognitivne sposobnosti mogu varirati: od djeteta koje ima značajne teškoće u komunikaciji, učestala izazovna ponašanja i poteškoće u usvajanju novih vještina, do djeteta s natprosječnim intelektualnim sposobnostima i ograničenim izazovima u socijalnoj interakciji.

Kako to može izgledati u školskom okruženju?

Različite kognitivne sposobnosti: Inteligencija

- **Natprosječna inteligencija:**

Djeca mogu pokazati iznimne sposobnosti u određenim područjima kao što su matematika ili umjetnost, koje se često nazivaju "vještine rascjepka" ili "otočići sposobnosti".

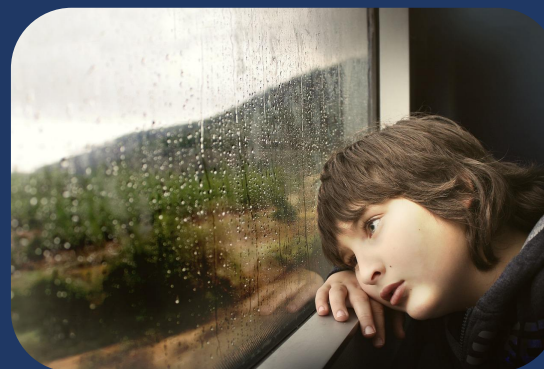
- **Izazovi u intelektualnom funkcioniranju:**

Drugi se mogu suočiti s poteškoćama s tradicionalnim metrikama učenja i kognitivnim zadacima, što zahtijeva temeljniju podršku.

Različite kognitivne sposobnosti: Pažnja i fokus

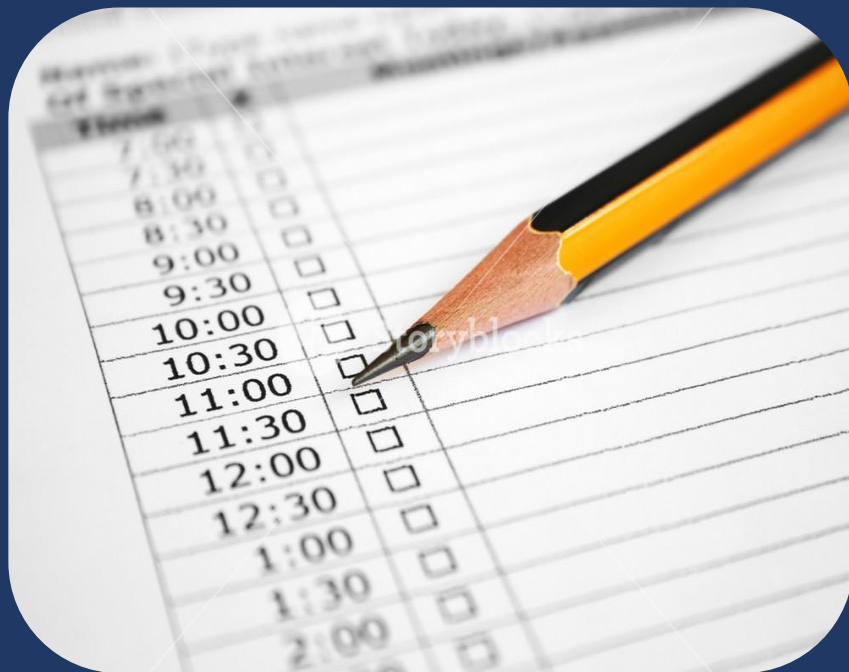

- **Hiperfokus na područja interesa:** Djeca s PSA mogu pokazati intenzivnu usredotočenost na teme od osobnog interesa, ponekad isključujući druge aktivnosti ili područja učenja.

- **Poteškoće s trajnom pažnjom:** Nasuprot tome, nekima se može teško usredotočiti na zadatke koji nisu od neposrednog interesa ili im je teško prebaciti pozornost između aktivnosti.

Različite kognitivne sposobnosti: Izvršno funkcioniranje

- **Izazovi s planiranjem i organizacijom:**
Teškoće s izvršnim funkcioniranjem mogu utjecati na djetetovu sposobnost organiziranja zadataka, praćenja uputa u više koraka i učinkovitog upravljanja vremenom.

Komunikacijski izazovi

Odgođeni razvoj govora,
poteškoće u održavanju
razgovora, a ponekad i
neverbalna komunikacija.

Komunikacijski izazovi: Odgođeni razvoj govora

- Ograničena upotreba riječi:**

Dijete može imati osjetno manji vokabular u usporedbi s vršnjacima i koristiti riječi štedljivo ili uopće ne, više se oslanjajući na geste ili komunicirati u svrhu potreba i želja. Mlađa djeca mogu kasniti u govoru u usporedbi s vršnjacima ili uopće ne govoriti.

Komunikacijski izazovi: Poteškoće u održavanju razgovora

- **Nerazumijevanje društvenih pravila razgovora:**
Dijete može prekinuti razgovor ili prekidati druge dok govore, ne iz nepristojnosti, već zbog nerazumijevanja društvenih znakova u razgovorima. Također možda neće odgovoriti na svoje ime ili će ignorirati pokušaje da se uključi u razgovor (dijalog).

Komunikacijski izazovi: Poteškoće u neverbalnoj komunikaciji

Poteškoće u tumačenju govora tijela:

Teškoće s razumijevanjem komunikacije govora tijela, nedostatak razumijevanja društveno kulturnih znakova koji ukazuju na emocije, pozive na igru ili potrebu za prostorom.

Komunikacijski izazovi: Poteškoće u neverbalnoj komunikaciji

Neobičan ton glasa:

Govor može imati neobičan ton, visinu ili ritam. Na primjer, obrasci govora mogu biti monotoni, pretjerano formalni ili zvučati kao da oponašaju lik s TV-a ili iz knjige.

Ograničena upotreba gesta:

Dijete možda neće koristiti uobičajene geste kao što su mahanje za pozdrav, pokazivanje na zanimljive predmete ili kimanje glavom kako bi označilo da ili ne, što može otežati tumačenje njihove komunikacije.

ZAKLJUČAK

- Djeca s PSA mogu pokazati raznolik raspon ponašanja u školi kao odgovor na simptome autizma koji utječu na njihova prijateljstva, sudjelovanje u obrazovanju i opću sreću.
- Odgojitelji moraju biti opremljeni alatima i resursima utemeljenim na dokazima, za modifikaciju tih ponašanja kako bi se osiguralo da djeca imaju pozitivno iskustvo ranog obrazovanja.
- U sljedećim prezentacijama naučit ćete više o tome kako modificirati ta ponašanja kako biste osigurali inkluzivno obrazovanje za djecu s PSA.

Hvala vam!

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

